

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

סדר נזיקין | מסכת הוריות ח' - י"ד
פרשת תזריע - מצורע | כ"ג - כ"ט בניסן (14-8 לאפריל)

דף ח': עשר מצוות נצטוו ישראל במרה

כצאת בני ישראל ממצרים הם עדין לא קיבלו את התורה. באותה תקופה הם היו חייבים לשמור רק את שבע מצוות בני נוח. בדרך זה מלמד התלמוד: **"עשר מצוות נצטוו ישראל במרה"**. אחרי שהם יצאו מצדו השני של ים סוף שנקרע לשנים, הם הגיעו למקום בשם "מרה" ושם **הקב"ה כבר ציוה אותם עשר מצוות. שבע מצוות בני נוח, אותן היו צריכים לקבל על עצמם מחדש כעם ישראל ועוד שלוש מצוות: א. דיני משפטי התורה. ב. מצות כיבוד אב ואם. ג. שמירת שבת.** מנין יודעים זאת? בספר שמות נאמר שששהיו בני ישראל במרה "שם שם לו **חק ומשפט**" - שם נצטוו על משפטי התורה. ומנין יודעים שבמרה נצטוו על כיבוד אב ואם ועל שמירת שבת? מפני שבמקד הר סיני, כשנאמרו עשרת הדיברות, נאמר: "שמור את יום השבת... כבד את אביך ואת אמך **כאשר צוה ה' אלהיך**". היכן הוא ציוה? הרי כעת נאמרות המצוות בפעם הראשונה לעם ישראל? **מכאן אנו למדים ששתי מצוות אלו כבר נאמרו לעם ישראל במרה.**

דף ט': הכהן הגדול מאחיו

באחת ההלכות שמורה התורה לכהן הגדול, היא מכנה אותו בפרשת אמר: **"הכהן הגדול מאחיו"**. מה כונת התורה שהוא גדול מאחיו? דרשו חז"ל שיש לבחור כהן גדול מזהב מן האחרים, נאה, חזק, חכם ועשיר. אחרים מוסיפים לדרוש מהפסוק שאם בחרו כהן גדול שאין לו כסף, על **"אחיו"** - יתר העם - לתת לו כסף משלם כדי שיהיה עשיר. בתוספתא במסכת יומא מסופר שפעם אחת בחרו לכהן גדול כהן בשם פנחס, שעסק לפרנסתו בחציבת אבנים. כשכא הגזברים והבכאים לבשר לו שהוא נבחר לכהן גדול, מצאו אותו באמצע חציבה ומילאו בזהב את החלל שהוא חצב כדי שיהיה עשיר.

מן התלמוד

סדר נזיקין,
מסכת הוריות, דף י'

"דרש רבה: מאי דכתיב: 'אח נפשע מקריית עז' ומדיינים פקריה **ארמון**? 'אח נפשע מקריית עז' - זה לוט שפירש מאברהם, 'ומדיינים פקריה **ארמון**' - שהטיל מדיינים בין ישראל לעמון, שנאמר 'לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה'".

א. אידי ואידי - זה זה
לא שנא - לא שונה, אין הבדל

הסבר: רבה דורש את הפסוק במשלי על לוט שעזב את אברהם אבינו, ובעקבות זאת גרם לכך שתהיה איבה בין ישראל לבין עמון, העם שיצא מלוט.

על המפה

ארמון הנציב

ארמון הנציב נמצא על פסגת רכס ג'בל מוכאבר, מדרום מזרח לעיר העתיקה בירושלים. הארמון נבנה בתקופת המנדט הבריטי כדי לשמש כמקום מגוריו וכלשכתו של הנציב העליון הבריטי. המבנה המפואר נחנך בשנת תרצ"ג (1933), והתגוררו בו ארבעה נציבים עד מלחמת העצמאות. במהלך מלחמת העצמאות, לאחר שעזבו הבריטים את הארץ, שימש המבנה כמטה ארגון הצלב האדום, וקרבות קשים התחוללו בסביבתו. לאחר מלחמת העצמאות עבר ארמון הנציב לידי האו"ם. **במלחמת ששת הימים נכבש הירדנים את מתחם הארמון, ולאחר מכן הוא נכבש על ידי צה"ל.** לאחר המלחמה הסכימה ישראל לאפשר לאו"ם לחזור ולהשתמש במבנה, בתנאי שיהיה ברור שהוא נמצא בבעלות ישראלית. כיום משמש ארמון הנציב כמטה ארגון הפיקוח על הפסקת אש של האומות המאוחדות (UNTSO).

ארמון הנציב סמוך לבנייתו (Wikipedia)

דף י': ההפלגה שהתארכה

פעם אחת הפליגו רבן גמליאל ורבי יהושע בספינה לחוץ לארץ. רבן גמליאל הביא עמו פת לחם ורבי יהושע הביא עמו גם סולת, שמחזיקה מעמד זמן רב יותר מפת. ההפלגה התארכה יותר מכפי הצפוי, הלחם של רבן גמליאל אזל, ורבי יהושע חלק עמו בסולת שהשתמרה.

שאל רבן גמליאל את רבי יהושע: האם הבאת גם סולת כי ידעת מראש שנתעכב כל-כך בדרך? אמר לו רבי יהושע: יש כוכב אחד שזוהר פעם בשבעים שנה וכשהוא מופיע הוא מכלכל את הספינים והם טועים בכיוון. חששתי שהכוכב יופיע כשאנחנו מפליגים ולכן הבאתי איתי אוכל שמשממר לזמן רב.

דף י"א: המלך צדקיהו - שלום

התלמוד מונה כמה מן המלכים שפיהנו בשלהי תקופת בית המקדש הראשון, האחרון שבהם היה צדקיהו המלך, שכינו אותו גם "שלום", מפני שהוא היה מושלם במעשיו לפני ה'.

חטא אחד בלבד חטא צדקיהו המלך: הוא עלה למלוכה בגיל עשרים ואחת, והוא נשבע לנבוכדנאצר שלא ימרוד בו. נבוכדנאצר היה מלך בבל, ויחד עם המדים חלק את ממלכתם של אשור שהתמוטטה. חלק מן הארצות שהיו תחת אשור עברו למדים וחלק אחר עבר לנבוכדנאצר, ביניהן ארץ ישראל.

לאחר זמן-מה רצה צדקיהו למרוד בנבוכדנאצר. ירמיהו הנביא הזהיר אותו שלא יעשה כן, אף הוא לא שמע לו. אז עלה נבוכדנאצר לארץ ישראל, החריב את ירושלים ואת בית המקדש, והגלה לבבל את רוב תושבי ארץ יהודה. היה זה בשנת ג' של"ט - שלושת אלפים ושלוש מאות שלושים ותשע שנה לבריאת העולם.

★ | מן ההיסטוריה

ארמון הנציב במלחמת ששת הימים

במהלך מלחמת ששת הימים השתלטה פלוגה של הלגיון הירדני על מפקדת משקיפי האו"ם ב"ארמון הנציב", והחילים הירדנים ירו ממנה לכיוון מערב ירושלים. כוח בפיקודו של סא"ל אשר דרייזין, מפקד גדוד 161, התארגן להתקפת נגד. בשעה 15:00 החלה ההתקפה כשבראשה שני טנקים, ובעקבותיהם שבעה זחל"מים של הסיירת ושני טנקים נוספים. הכוח הירדני שתפס את הארמון נסוג ממנו. בסריקה בארמון נמצאו משקיפי האו"ם ומשפחותיהם, והם פונו אל ירושלים המערבית. **פלוגת ב' ניהלה קרב קשה עם חיילי הלגיון הירדני שהתבצרו בחורשה. בשעה 15:40 הושלם כיבוש מתחם ארמון הנציב, ודגל ישראל הונף מאליו במקום דגל האו"ם. בקרב נהרגו 4 לוחמי צה"ל ו-25 מחיילי הלגיון הירדני.**

אנדרטה בטיילת ארמון הנציב לנופלים מחטיבת ירושלים בקרבות באזור במלחמת העצמאות ובמלחמת ששת הימים (Wikipedia, Avi 1111)

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

דף י"ב: שמחת התורה

האמורא רבא הסתפק בשאלה בענינים הלכתיים סבוכים, והוא לא ידע מה ההכרעה בשאלה זו. פעם פגש רב פפא את הונא, בנו של רב נחמן ושיטח בפניו את הספק, והונא אמר לו שקיימת דרשה של חז"ל ממנה יש תשובה לשאלה זו. **רב פפא התרגש כל כך מרוב שמחת התורה, שהוא קם והעניק נשיקה להונא בראשו, ואף לקח אותו חתן לבתו.** בדרך זה גם מסופר סיפור יפה: בזקנו של אהרן היו שתי טיפות מנצנצות כמו שתי מרגליות יפהפיות. שתי הטיפות הללו הגיעו לזקנו של אהרן כשמשו רבנו משח אותו בשמן המשחה להיות כהן גדול. חשש משה רבנו: האם חלילה מעלתי בשמן הקדוש, שנשפך לי מקונו על זקנו של אהרן? אף הקב"ה אמר לו שהוא לא צריך לחשוש, כי הוא שמר על שמן המשחה כפי ההלכה. באהרן הקדוש כתוב ששתי הטיפות הללו רומזות לתורה שכתב ולתורה שבעל פה.

דף י"ג: סדרי קדימיות

לפעמים יש מקרים שבהם צריך לבחור בין שתי אפשרויות. בדרך זה עוסקות המשנה והגמרא בכמה מקרים כאלו: אם ישנם שני עניים, איש ואישה, ששניהם זקוקים לכסף כדי לקנות אוכל או עבור בגדים. אנו רוצים מאוד לעזור לשניהם, אבל מה נעשה אם יש לנו כסף רק עבור אחד מהם, למי ניתן את הכסף? **הרמב"ם פוסק שיש לתת את הכסף לאישה, מפני שהיא מתבישת לחזר על פתחי הבתים ולקבץ נדבה, הרבה יותר מכפי שאיש מתביש.** כך מונה המשנה סדרי קדימיות שונות, והיא אומרת שתלמיד חכם קודם אפילו לכהן גדול שאינו תלמיד חכם, ואפילו למלך, מפני שתלמיד חכם מיוחד יותר ממלך. התלמוד ממחיש זאת כך: אם מלך מת - כל אחד מישראל יכול להיות מלך במקומו. ואילו כשתלמיד חכם נפטר, אין מי שימלא את החלל שנוצר.

דף י"ד: ענותנותו של רב יוסף

בדרך זה מסתיימת מסכת הוריות, החותמת את סדר נזיקין. התלמוד מספר מעשה יפה על ענותנותו המופלגת של רב יוסף. לישיבת ככל היו צריכים לבחור ראש ישיבה, והתלבטו תלמידי החכמים אם להעמיד את רב יוסף בראשות הישיבה או להעמיד את רבה בראשות הישיבה. שלחו בני ככל לחכמי ארץ ישראל שיכריעו בדבר, והם הכריעו שרב יוסף יעמיד בראשות הישיבה. אף על פי כן בענותנותו הרבה רב יוסף סרב להתמנות למשרה ולכן התמנה לרבה. **עשרים ושנים שנים היה רבה ראש ישיבה, ולאחר שנפטר רבה התמנה רב יוסף לראשות הישיבה.** לאחר שנפטר רב יוסף התלבטו בין ארבעה תלמידי חכמים מי מהם ימונה לראשות הישיבה, והחליטו שמי מהם שיאמר דבר הלכה שאי אפשר להפריד אותו - ימונה לראשות הישיבה. אביי, שהיה אחד מארבעת תלמידי החכמים, אמר דבר הלכה שאין עליו פירכה, ומינוהו לראש הישיבה.

מתולדותיו

אשר דר (דריזין)

(נולד תרצ"ב - 1932)

אשר דר (דריזין) הוא קצין צה"ל בדימוס בדרגת אלוף משנה, בעל עיטור העוז וצל"ש אלוף. בצעירותו היה חבר באצ"ל, ובמלחמת העצמאות השתתף בקרבות ביפו, אשדוד ויבנה. בשנת תש"י (1950) התגייס לצה"ל ושירת כנח"ל ולאחר מכן כמפקד פלוגה בגולני. במלחמת סיני הוביל את הפלוגה לכיבוש מוצב 29 תוך כיפוף הגדרות וריצה בשדה מוקשים, **ועל כך הוענק לו צל"ש אלוף פיקוד דרום.** במלחמת ששת הימים פיקד על הגדוד שלחם בגזרת ארמון הנציב בירושלים, ונפצע פעמיים במהלך הקרבות. **על לחימתו באותה מלחמה זכה בעיטור העוז.** לאחר שחרורו מונה דר למנכ"ל מגן דוד אדום, ובשנים תשל"ח-תשמ"ג (1978-1983) כיהן בראשות המועצה המקומית קריית אונו.

אלוף משנה אשר דר
(Wikipedia, MILNER MOSHE)

תעודת זהות - תלמוד ישראלי

תלמוד ישראלי- הדף היומי לילדים, מחבב ומנגיש את לימוד התלמוד, מגביר אהבת תורה ומעצים את התא המשפחתי והקהילתי.

הפרוייקט כולל- שבעה כרכים המקיפים את כל דפי התלמוד עפ"י סדר הדף היומי, עלונים שבועיים המופצים בעשרות אלפי עותקים, דף פייסבוק f 60 סרטונים ב- בשיתוף ערוץ מאיר עם כוכבי הילדים אסי וטוביה.

לפתיחת מוקד לימוד כקהילה או בית ספר
לפרטים: **ענבל הלל רכזת פרויקטים**
03-9250274 | inbalh@medison.co.il טל.

שאלת השבוע

התשובות לשאלות נמצאות בעלון זה

א. מהן עשר מצוות שנצטוו ישראל במרה?

ב. במה חטא צדקיהו המלך?

ג. אם ישנם שני עניים, איש ואישה, ששניהם זקוקים לכסף כדי לקנות אוכל או עבור בגדים, ויש לנו כסף רק עבור אחד מהם - למי ניתן את הכסף?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בטאבלט איכותי או בסט ספרים של התלמוד הישראלי (לפי בחירתכם).

את התשובות יש לשלוח במייל עד יום רביעי בשעות הצהריים: talmudisraeli@medison.co.il

הודעות ישלחו לזוכים במייל ושמותיהם יפורסמו בדף הפייסבוק של התלמוד הישראלי.

*בפיקוח רואה חשבון

70 שנה למדינת ישראל

1997/תשנ"ז
אסון המסוקים

אסון המסוקים הוא תאונה אווירית שהתרחשה בליל 4 בפברואר 1997, כ"ח בשבט התשנ"ז. שני מסוקי יסעור של חיל האוויר הישראלי התנגשו מעל עמק החולה, בעת שהובילו לוחמים מחטיבת הנח"ל, חטיבת גולני, שריון ומיחידות נוספות למוצבי צה"ל ברצועת הביטחון, דלעת ובופור, שבדרום לבנון. באירוע נהרגו כל 73 החיילים שהיו במסוקים. שמונה מתוכם היו אנשי הצוות שהטיסו את המסוקים. אחד המסוקים התרסק בחצר של מבנה ששימש כצימר לנופשים במושב שאר ישוב, ואילו השני התרסק בשדה פתוח ליד קיבוץ דפנה. הקופסה השחורה של המסוקים לא נמצאה, ולכן לא ידועות הנסיבות המדויקות שהובילו לאסון. אסון המסוקים הוא אחד מתאונות המסוקים הקטלניות ביותר בתולדות התעופה בעולם, והוא גרם לזעזוע גדול בארץ.

אתר הנצחה לזכר אסון המסוקים (Wikipedia, Itzik Edri)

תשנ"ז/1997

מי אני?

1. מרדתי במלך בבל

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2. פיקדתי על כיבוש ארמון הנציב

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3. היו לי שתי טיפות שמן בזקן

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

4. אמרתי דבר הלכה שאי אפשר להפריך אותו

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

דבר תורה לשולחן שבת

לפעמים באות על אדם צרות, מחלות ובעיות שבאותו הזמן נראות לו רעות וקשות והוא אינו מבין את תכליתן, ורק לאחר זמן במבט לאחור הוא מבין שגם שהדברים הקשים הללו נועדו לטובה. כך מסבירים חז"ל את נגע הצרעת שאחז בבית: **"כי תבא אל ארץ כנען אשר אני נתן לכם לאחזה ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחזתכם. ובא אשר לו הבית והגיד לכהן לאמר כנגע נראה לי בבית"**. לכאורה הנגע הזה הוא דבר רע שגורם לנזק, אולם רש"י מסביר שבזכות הנגע הזה, והצורך לשבור את קירות הבית, התגלו אוצרות גדולים שהטמינו האמוריים בבתיים, וכך ישראל התברכו ברכוש הגדול שהתגלה. זה גם ההסבר של חז"ל למילה: "כנגע". דהיינו, בסופו של דבר זה לא ממש נגע מזיק, אלא "כנגע" - דבר שתחילתו רעה, אולם בסופו יתברר שהיה לטובה.

יש לי מושג | י"ג מידות

בתורה מסופר שה' לימד את משה להכיר את מידות הרחמים שלו, המתוארות בפסוק **"ה' אל רחום וחנון, ארך אפים ורב חסד ואמת, נוצר חסד לאלפים, נושא עון ופשע וחטאה ונקה לא ינקה"**. כאשר מזכירים מידות אלה בתפילה מעוררים את רחמיו של ה' ובכך מתבטלות הגזירות הקשות. נוהגים לומר את י"ג מידות בתחנון ובמהלך אמירת הסליחות.

